

«TOSHKENT IRRIGATSIYA VA QISHLOQ
XO'JALIGINI MEXANIZATSİYALASH
MUHANDISLARI INSTITUTI»
MILLİY TADQIQOT UNIVERSİTETİ

FAN:

•MELIORATSIYA VA SUV XO'JALIGI TEXNIKALARI
EKSPLOATATSIYASI

MAVZU
12

Drenaj quruvchi mashinalarni ekspluatatsiya qilish

ATAJANOV ADILJAN USENOVICH

Gidromeliorativ ishlarni mexanizatsiyalash
kafedrasи dotsenti v.b.

DRENAJ MASHINALARINI EKSPLUATATSİYA QILISH

REJA:

- 1.Drenaj mashinani ishlatishga tayyor-lash va ekspluatatsiya qilish.**
- 2. Drenaj mashinasini samarali ekspluatatsiya qilish omillari.**
- 3.Ish jihozini mashina bazasiga o‘rnatish.**
- 4.Mashinaning asosiy mexanizmlarini rostlash.**

O‘quv mashg‘ulotida ta’lim texnologiyasi modeli

12-Mavzu: Drenaj quruvchi mashinalarni ekspluatatsiya qilish

Vaqt: 2 soat	Talabalar soni: 32
O‘quv mashg‘ulotining shakli va turi	Ma’ruza
Ma’ruza rejasi/ o‘quv mashg‘ulotining tuzilishi	1. Drenaj quruvchi mashinalarni ekspluatatsiya qilish to‘g‘risidagi umumiylumotlar. 2. Drenaj quruvchi mashinalarni ekspluatatsiya qilish to‘g‘risida umumiylumotlar. 3. Drenaj quruvchi mashinalarni ekspluatatsiya qilish . Tuzilishlari. Qo‘llanilish sohalari.
O‘quv mashg‘uloti maqsadi: Drenaj quruvchi mashinalarini ishlatish bo‘yicha bilimlarni shakllantirish	
Pedagogik vazifalar: Drenaj quruvchi mashinalarini ekspluatatsiya qilish to‘g‘risida umumiylumotlar tushunchalar hosil kilish. 2. Drenaj quruvchi mashinalarini ekspluatatsiya qilish va qo‘llanilish sohalarini tushuntirish. 3.Drenaj quruvchi mashinalarini ekspluatatsiya qilish va ishlash asoslarini o‘rgatish.	O‘quv faoliyati natijalari: Drenaj quruvchi mashinalarini ekspluatatsiya qilish to‘g‘risida umumiylumotlar va tushunchalarga ega bo‘ladi. Drenaj quruvchi mashinalarini ekspluatatsiya qilish , ularning turlari va qo‘llanilish sohalarini o‘rganadi. Drenaj quruvchi mashinalarini ekspluatatsiya qilish va ishlash asoslari bo‘yicha tushunchaga ega bo‘ladi
Ta’lim usullari	Ma’ruza.,Insert, B/B/B, tushuntirish, Klaster
Ta’lim shakli	Ommaviy
Ta’lim vositalari	Ma’ruza matni, tarqatma materiallar, slaydlar
Ta’lim berish sharoiti	Maxsus texnika vositalari bilan jihozlangan auditoriya
Monitoring va baholash	Og‘zaki nazorat: savol-javob Yozma nazorat:B/B/B

O‘quv mashg‘ulotining texnologik xaritasi

Ish bosqichlari va vaqtি	Faoliyat mazmuni	
	<i>Ta’lim beruvchi</i>	<i>Ta’lim oluvchi</i>
1-bosqich. O‘quv mashg‘ulotiga kirish 15 daqiqa	1.1. Mavzuning nomi, maqsadi va kutilayotgan natijalarni yetkazish. Mashg‘ulot rejasи bilan tanishtiradi.	Tinglaydilar, yozib oladilar.
2-bosqich. Asosiy 50 daqiqa	2.1. Savol-javob orqali bilimlarni faollashtiradi. 2.2. Insert usulidan foydalanib, talabalarni Drenaj quruvchi mashinalarini ekspluatatsiya qilish to‘g‘risida umumiy ma’lumotlar to‘g‘risida bilimlarini aniqlaydi.(1-ilova) 2.3. B/B/B usulidan foydalanib, Drenaj quruvchi mashinalarini ekspluatatsiya qilish , ularning turlari va qo‘llanilish sohalari to‘g‘risida ko‘nikmasini aniqlaydi(2-ilova). 2.4. Asosiy tushunchalarga ta’rif beradi.	Javob beradilar. O‘qiydilar, yozib boradilar. Tushunchalarni muhokama qiladilar. Ma’lumotlarni daftarga qayd qiladilar. Kuzatadilar, muhokama qiladilar.
3-bosqich. Yakuniy 15 daqiqa	3.1. Mavzu bo‘yicha yakun yasaydi, ushbu fanni kelgusidagi kasbiy faoliyatlaridagi axamiyatini ochib beradi. 3.2. Mustaqil ishni bajarish bo‘yicha tavsiyalar beradi.	Savol beradilar. Yozib oladilar.

Insert texnikasini qo'llagan xolda ish yuritish qoidalari

matnni o'king.

qatorlariga qalam bilan belgilar qo'yib, olingan ma'lumotlarni tizimlashtiring:

v – mavjud bo'lgan bilimlarga mos keladi;

- - ..haqidagi bilimlarga e'tiroz bildiradi;

+ - yangi ma'lumotlar hisoblanadi;

? – tushunarsiz qo'shimcha ma'lumot talab qilinadi.

B/B/B (Bilaman/ Bilishni xohlayman/ Bilib oldim)

«Insert» texnikasidan foydalanib matnni o'qing.

Olingan ma'lumotlarni tizimlashtiring – matnga qo'yilgan belgilar asosida jadval qatorlarini to'ldirib chiqing.

t / r	Mavzu savollari	Bilaman	Bilishni xohlayman	Bilib oldim
1 .	Drenaj quruvchi mashinalari turlarini aytинг			
2 .	Drenaj quruvchi mashinalarini samarali ekspluatatsiya qilish omillari nimadan iborat?			
3 .	Drenaj quruvchi mashinalarining qaysi asosiy mexanizmlari rostlanadi?			
4 .	Drenaj quruvchi mashinalarini ekspluatatsiya qilishga tayyorlash va ishlatish qanday ketma-ketlikda bo'ladi?			

DRENAJ MASHINALARINI ISHLATISHGA TAYYORLASH VA EKSPLUATATSIYA QILISH

Barcha texnik holat tekshirilib, mashinada nuqsonlar yo‘qligiga amin bo‘lgandan so‘ng mashina dvigateli o‘t oldiriladi.

Yer osti suvlarining sathi qaziladigan transheya chuqurliigidan past bo‘lgan joylardagina mashinani ishlatishga ruxsat beriladi. Agar yer osti suvlarinng sathi transheya chuqurligidan yuqori bo‘lsa, harakatdagi gruntni qazuvchi ish johozi qazilgan gruntni suv bilan aralashtirib, loyqa suvni hosil qiladi va natijada loyqa suv, drenaj filtridagi ko‘zlarini yopib, uni ishdan chiqarishga sabab bo‘ladi.

Bundan tashqari grunti turg‘un bo‘lмаган va botqoq joylarda **transheyali usulda drenaj qurish taqiqlanadi.** Bunga sabab, transheya devorlarining deformatsiyasi ta’sirida drenaj bunkeri siqiladi va natijada mashina turgan joyda sirpanadi.

Yuqoridagi taqiqlovchi holatlar bo‘lмагандагина mashinani ishlatish mumkin bo‘ladi.

DRENAJ MASHINALARINI ISHLATISHGA TAYYORLASH VA ISHLATISH

Mashinani ishlatish quyidagi tartibda olib boriladi:

- mashina ish joyiga olib keltiriladi va u kollektor tomonidan uning o'qiga perpendikulyar hamda drenaj nishabligiga qarshi yo'nalish bo'ylab o'rnatiladi;

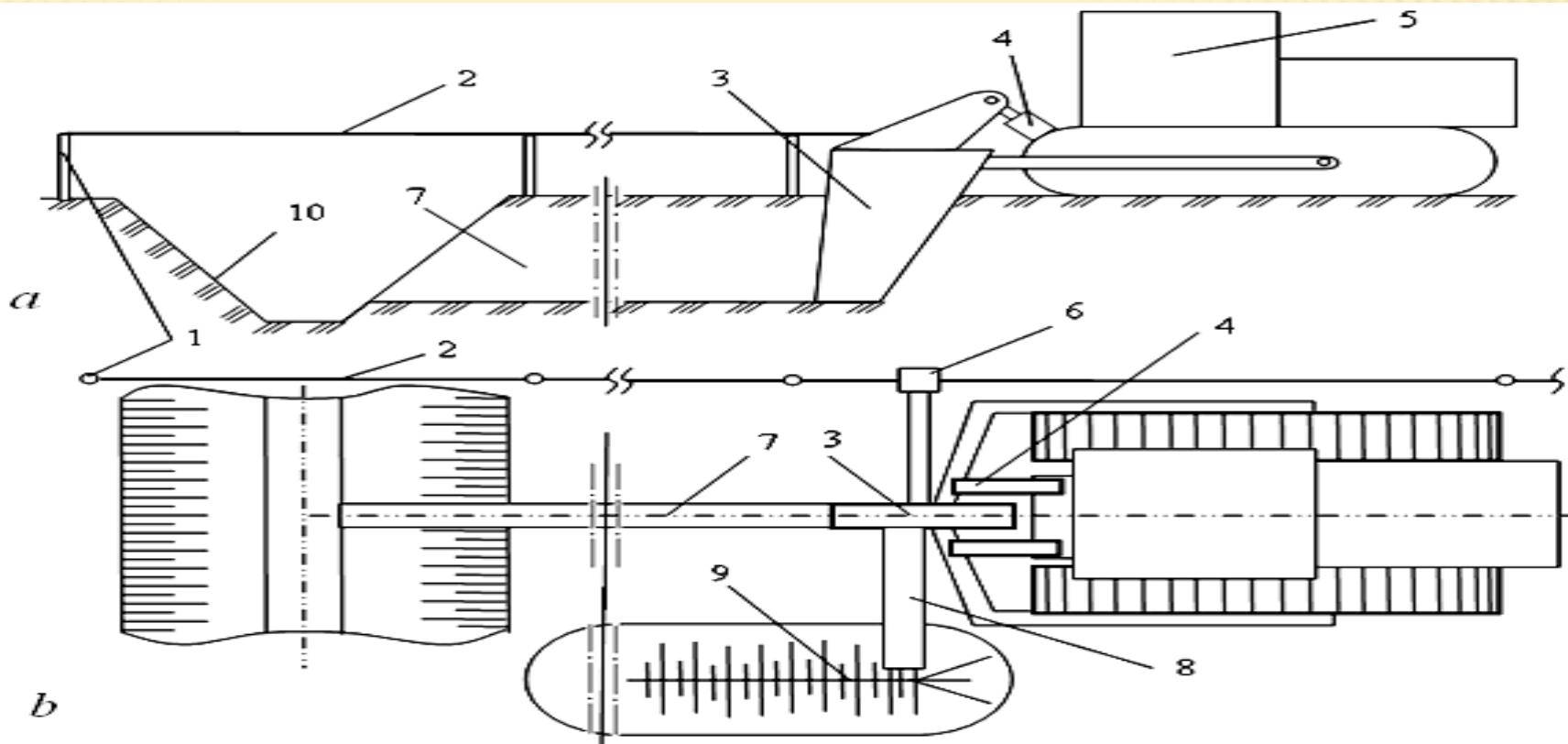
- qazuvchi ish jihoziga harakat berilib, uni kerakli chuqurlikkacha tushiriladi;

- mashinaga ishchi tezlik berilib, drenaj bunkeri sig'adigan darajada transheya ochilgandan so'ng, mashina to'xtatilib, drenaj bunkeri shu transheya ichiga tushiriladi;

- drenaj bunkeriga filtr materiali solinib, uning ichidagi tarnovga drenaj quvuri yotqizilgandan so'ng mashinaga yana ishchi tezlik berilib, drenaj qurish jarayoni davom ettiriladi.

Ayrim drenaj quruvchi mashinalarda nishablikni ushlab turuvchi zamonaviy avtomatik boshqaruv mexanizmlari o'rnatilgan bo'ladi.

DRENAJ MASHINALARINI ISHLATISHGA TAYYORLASH VA ISHLATISH

Nishablikni arqon orqali ushlash sxemasi: a-yon tomondan ko‘rinishi; b-yuqoridan ko‘rinishi; 1-tayanch qoziqlari; 2-arqon; 3-ish jihizi; 4-gidrotsilindr; 5-traktor; 6-arkondan ko‘chirma oluvchi moslama; 7-transheya; 8-tasmali yuklagich; 9-transheyadan chiqqan tuproq; 10-kollektor.

DRENAJ MASHINALARINI ISHLATISHGA TAYYORLASH VA ISHLATISH

Kollektorning drenaj qurilmaydigan qirg‘og‘iga, **qoziqning yuqori nuqtasi**, drenaj nishabligining eng **pastki nuqtasi** holatigacha qoqladi.

Keyingi qoziqlar, drenaj transheyasining o‘qiga paralell ravishda, ma’lum oraliqlarda, mashinaning tuproq chiqarilmaydigan tomoniga, drenaj nishabligini paralell ko‘chirish asosida o‘rnatilib, unga maxsus arqon mahkamlanadi.

Mashina kollektor o‘qiga perpendikulyar ravishda o‘rnatilib, ish johozi kerakli chuqurlikka tushirilgandan so‘ng, mashinadagi ko‘chirma oluvchi moslama arqonga ulanadi.

Bunda drenaj nishabligini arqonga ko‘chirish, ya’ni drenaj o‘qi arqon o‘qi bilan paralell holda mos tushishini ta’minlash lozim.

Agar ish jihozи nishablik holatidan ko‘tarilsa, u bilan birga, ko‘chiruvchi moslama ham ko‘tariladi, ko‘chiruvchi moslama ichidagi arqon, tegishli mexanizmni ishga tushirib, uni gidrotsilindrga uzatadi va u ish jihozini oldingi holatga qaytaradi.

Ish jihozи drenaj nishabligidan pastga tushganda ham, yuqoridagi jarayon asosida o‘z holiga qaytariladi.

DRENAJ MASHINANI ISHLATISH

Sug‘oriladigan yerlarda yopiq gorizontal drenajlarni qurish to‘la mexanizatsiyalashgan bo‘lib, Markaziy Osiyo sharoitida ularning o‘rtacha chuqurligi **3 m** ni tashkil qiladi.

Drenaj quruvchi mashinalarining quyidagi: transheyali (chuqurligi 3 m, eni 0,6 m) D-301, ED-3,0, ETS-406 rusumlari, transheyasi toraytirilgan (chuqurligi 3 m, eni 0,35 m) DU-251, DU-252 rusumlari va transheyasiz MD-12, BDM-251 (chuqurligi 1,8...2,5 m) rusumlari mavjud.

Yuqorida qayd etilgan drenaj mashinalari uncha qattiq bo‘limgan (I,II,III guruh) gruntlarda hamda yer osti suvlarining sathi yer sirtidan 2,5...3,0 m da bo‘lgan sharoitda qo‘llaniladi.

ZAMONAVIY DRENAJ MASHINALARI

ZAMONAVIY DRENAJ MASHINALARI

ZAMONAVIY DRENAJ MASHINALARI

ZAMONAVIY DRENAJ MASHINALARI

ZAMONAVIY DRENAJ MASHINALARI

ZAMONAVIY DRENAJ MASHINALARI

ZAMONAVIY DRENAJ MASHINALARI

ZAMONAVIY DRENAJ MASHINALARI

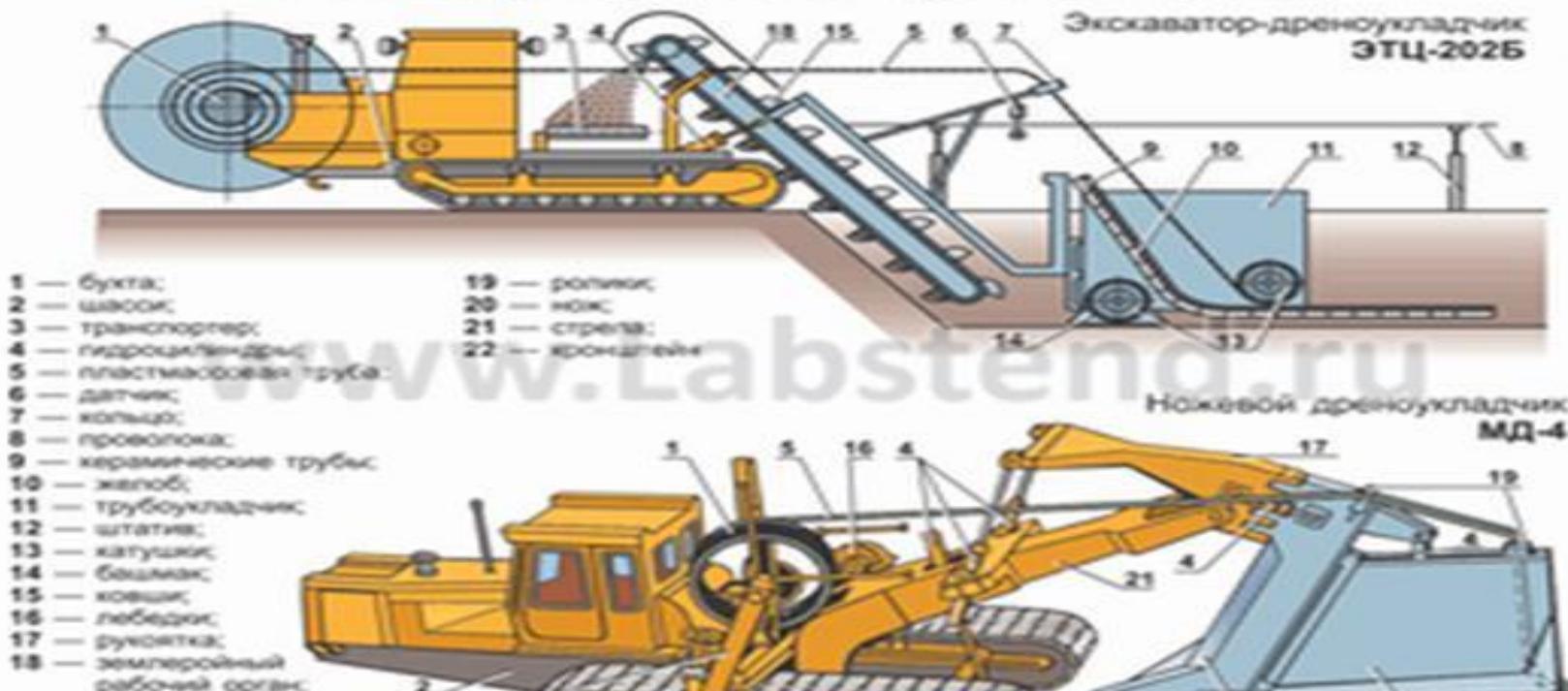

ZAMONAVIY DRENAJ MASHINALARI

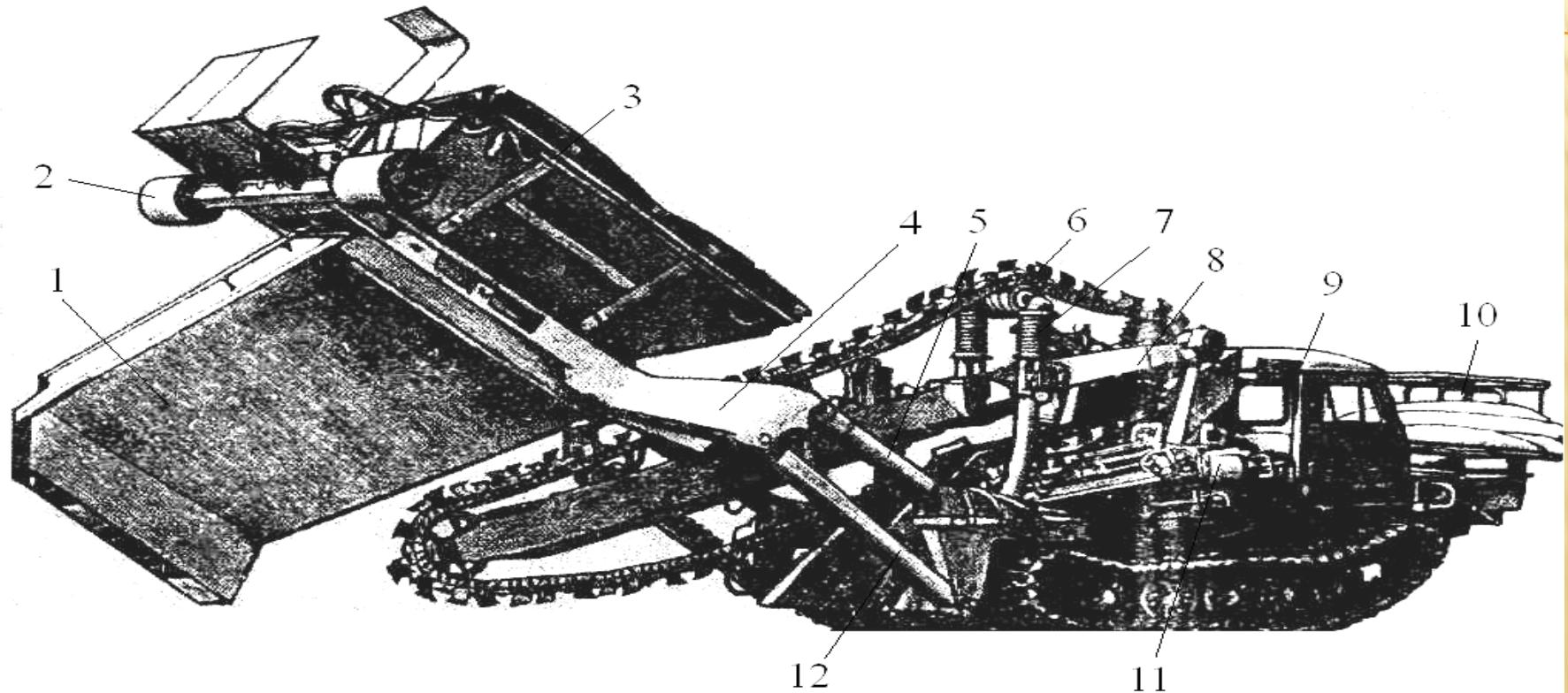

ZAMONAVIY DRENAJ MASHINALARI

Машины для устройства закрытого дренажа Машины для устройства трубчатого дренажа

DRENAJ MASHINANI ISHLATISH

Transheyasi toraytirilgan DU-251 rusumli drenaj mashinasining
transport holatidagi ko‘rinishi.

DRENAJ MASHINANI EKSPLUATATSIYA QILISH

Mashinaning asosiy qismlar:

1-bunker (drenaj qutisi), 2-tayanch g‘ildiragi,
3-filtrni qabul qiluvchi idish, 4-bunkerning ramasi,
5-bunkerni ko‘taruvchi gidrotsilindr, 6-ko‘p kurakli
ish johozi, 7-ehtiyot prujinasi, 8-qazuvchi ish johozi-
ning ramasi, 9-mashina bazasi (ETS-251), 10-drenaj
quvurining g‘altagi, 11-tasmali yuklagich
(transportyor), 12-tirgak.

DRENAJ MASHINANI EKSPLUATATSIYA QILISH

Drenaj qutisi metall listlarni bir-biriga payvandlab yasalgan (eni 0,35 yoki 0,60 m, uzunligi 3,5 m va balandligi 3,0 m) quti bo'lib, unga filtr maxsuloti solinadi. normal transheyalar uchun qutining eni 0,6 m, transheyasi toraytirilganlarida esa qutining eni 0,35 m qilib yasaladi.

Shuningdek, qutining ichiga drenaj quvurini yo'naltiruchi yopiq tarnov ham joylashtirilgan bo'ladi.

Qutining yuqori qismiga tubi sim to'rdan tashkil topgan filtrni qabul qiluvchi kesik konus shaklidagi idish (yuqori o'lchami $2,0 \times 3,5$ m, balandligi 0,8 m, pastki o'lchami qutining yuqori o'lchamiga teng) payvandlangan bo'ladi.

Bu bunker maxsus ramaga joylash-tirilgan bo‘ladi. Rama ayriq shaklidagi metall balkadan yasalgan bo‘lib, uning orqa qismidagi o‘qlarga tayanch g‘ildiraklari o‘rnatilgan, ayriqning ichiga bunker kiritilib, ramaga payvandlangan, ayriqning uchlari esa baza mashinasining maxsus ramasi bilan bog‘langan bo‘ladi.

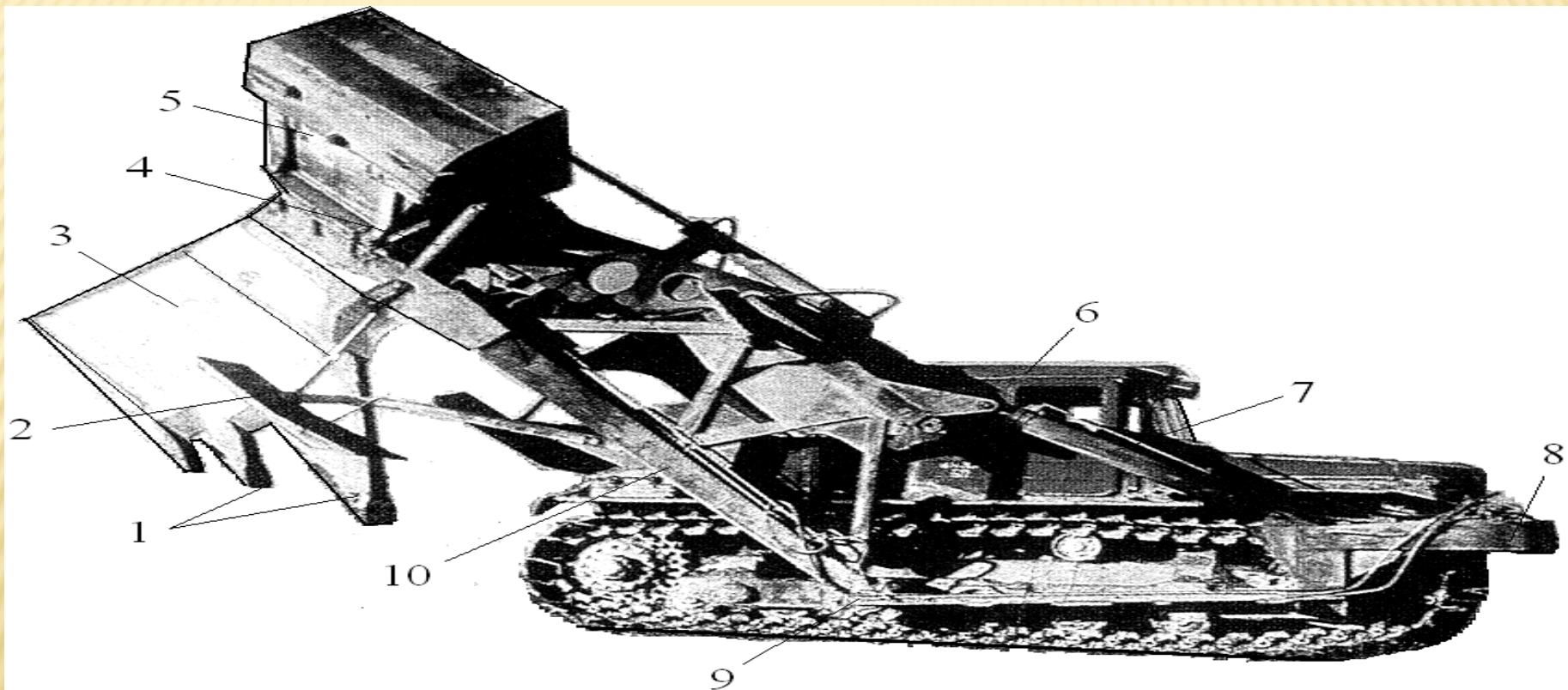
DRENAJ MASHINANI EKSPLUATATSIYA QILISH

Transheyasiz drenaj yotqizuvchi mashinalar. Bu mashinalar yer osti suvlari yaqin, I va II guruh grunti bor joylarda qo'llaniladi.

BDM-251 rusumli drenaj mashina quyidagi asosiy qismlar:

1-pog'onali ish tishlar, 2-tayanch chang'isi, 3-ish jihizi, 4-idishni ko'taruvchi gidrotsilindr, 5-drenaj filtrini qabul qiluvchi idish, 6-mashina bazasi, 7-ish jihozini ko'tarib tushiruvchi gidrotsilindr, 8-qo'shimcha rama, 9-sharli bog'lagich, 10-ish jihozini tortuvchi rama.

DRENAJ MASHINANI EKSPLUATATSIYA QILISH

Transheyasiz drenaj quruvchi BDM-251 rusumli drenaj mashinasining transport holatidagi ko‘rinishi

DRENAJ MASHINANI EKSPLUATATSIYA QILISH

Ish johozi 3 ning old tomoni pog‘onali, eni har xil bo‘lgan (pastdan yuqoriga qarab torayib boruvchi) tish 1 li qilib, orqa tomonining pastki qismi teshikli qilib yasalgan.

Ish jihozining ichi bo‘sh bo‘lib, unga filtr maxsuloti solinadi. Ish jihozining ichiga drenaj quvurini yo‘naltiruvchi yopiq tarnov ham joylashtirilgan bo‘ladi.

Qutining yuqori qismiga qo‘zg‘aluvchan qilib, drenaj filtrini qabul qiluvchi idish 5 o‘rnatilgan.

Ish jihoz salmoqli ayriq rama 10 ning orqa tomoniga payvandlangan bo‘lib, ayriqning uchlari baza mashinasining yurish uskunasi ramasining ikki tomonidagi o‘qga qo‘zg‘aluvchan qilib, bog‘lagich 9 orqali bog‘langan bo‘ladi.

Drenaj mashinasi ikkita ketma-ket ulangan bazali mashinadan iborat bo‘ladi va ular gidravlik boshqariladi.

DRENAJ MASHINALARINI SAMARALI EKSPLUATATSIYA QILISH

Mashinadan samarali foydalanib ishlatalishning asosiy omillariga uyidagilar kiradi:

- mashinaga o‘z vaqtida texnik qarov va xizmat ko‘rsatilishi;
- mashinaning ish unumдорligi va ish paytidagi yurish tezligi;
- mashinani malakali mutaxasis tomonidan boshqarilishi;
- mashinani zo‘riqtirmasdan ishlatalishi.

DRENAJ MASHINALARINI SAMARALI EKSPLUATATSIYA QILISH

Transheyali drenaj mashinasini ishlatish-dagi ish unumдорлиги quyidagi formula yordamida aniqlanadi:

$$U_{ish} = 0,06 \cdot q \cdot n_z \cdot \frac{k_h}{k_g} k_v \text{ M}^3/\text{coat}$$

q-cho‘michning geometrik sig‘imi, litr; n_z -bir daqiqa vaqt davomida, tuproqni to‘kkan cho‘michlar soni, dona/daqiqa; k_h -cho‘michning hajmidan foydalanish koeffitsiyenti; k_v -gruntni yumshatish koeffitsiyenti; k_v -drenaj mashinasidan vaqt bo‘yicha foydalanish koeffitsiyenti, ($k_v=0,75\dots0,85$).

**Bu koeffitsiyent o‘z ichiga quyidagilarni
oladi:**

- mashinaning ko‘chirishga;
- mashinani ishlatishga;
- drenaj bunkerini filtr bilan to‘ldirishga;
- mashinani bo‘sh turishiga;
- nosozlikni tuzatishga ketgan vaqtni hisobga
olvuchi koeffitsiyent.

DRENAJ MASHINALARINI SAMARALI EKSPLUATATSIYA QILISH

Transheyasiz drenaj quruvchi mashinani ishlatishdagi ish unumдорлиги quyidagi formula bilan aniqlanadi:

$$U_{ish} = A \cdot \vartheta_{yu} \cdot k_v \quad m^3/\text{coat}$$

Vyu-mashinaning ish paytidagi yurish tezligi, m/soat; **k_v**-drenaj mashinasidan vaqt bo'yicha foydalanish koeffitsiyenti, (**k_v=0,75...0,85**). **A**-tirqishning ko'ndalang kesim yuzasi, m².

TRANSHEYALI DRENAJ MASHINASIDA ISH JIHOZINI MASHINA BAZASIGA O'R NATISH

Mashina bazasi ETS-252 rusumli transheya qazuvchi ekskavator bo'lib, unga osma ravishda drenaj bunker quyidagi tartibda ulanadi:

- ETS-252 ekskavatori tekis gorizontal maydonga joylashtiriladi;
- drenaj yotqizuvchi ish jihozini maxsus avtokran yordamida ko'tarilib, ish jihozining ayriqli ramasining pastki uchlariga o'rnatilgan tirkaklar mashinaning yurish uskunasi ramasidagi o'qlar tomonga burib to'g'irlash bilan birga asta sekin pastga tushiriladi;

- tirkaklar maxsus sharli bog'lagichlar orqali mashina bilan bog'lanadi;
- ayriqning yuqori uchlaridagi qulqlar bilan mashinaning yurish uskunasi ramasidagi qulqlarga ish jihozini ko'tarib tushiruvchi gidrotsilindr o'rnatiladi;
- mashinaning old tomonidagi ramasiga o'rnatilgan o'qga drenaj quvuri o'ralgan g'altak o'rnatiladi.

TRANSHEYALI DRENAJ MASHINASIDA ISH JIHOZINI MASHINA BAZASIGA O'RNATISH

ETS-251 rusumli ekskavatorning transheya qazuvchi ish jihozining ikki xil konstruksiyaga ega bo'lib, ulardan biri normal, ya'ni eni 0,60 m bo'lgan transheyani qazishda, ikkinchisi esa toraytirilgan bunda eni 0,35 m bo'lgan transheyani qazishda ishlataladi.

Ushbu ish jihozlariga mos ravishda drenaj qutisining ham ikki xildagi, ya'ni, eni 0,60 m li va 0,35 m li konstruksiyalari yaratilgan.

ISH JIHOZINI MASHINA BAZASIGA O'RNATISH TRANSHEYASIZ DRENAJ MASHINASIDA

Bunda ko'pchilik hollarda mashina bazasi qilib DET-250 traktori olinadi. Traktorning yurish uskunasi ramasiga qo'shimcha rama va bog'lovchi o'qlar o'rnatilgan bo'ladi.

Traktorga osma ravishda drenaj bunkeri quyidagi tartibda ulanadi:

- traktor tekis gorizontal maydonga joylashtiriladi;
- drenaj yotqizuvchi ish jihozining ayriqli ramasining pastki uchlari mashinaning yurish uskunasi ramasidagi o'qlar tomonga burib to'g'irlash bilan birga asta sekin pastga tushiriladi;
- ramaning pastki uchlari maxsus sharli bog'lagichlar orqali mashina bilan bog'lanadi;

- ayriqli ramaning yuqori uchlaridagi quloqlar bilan mashinaning yurish uskunasining ramasiga o‘rnatilgan qo‘srimcha ramadagi quloqlarga ish jihozini ko‘tarib tushiruvchi gidrotsilindr o‘rnatiladi;
- kran yordamida filtrni qabul qiluvchi idish va uning gidrotsilindrlari drenaj quttisining yuqori qismiga qo‘zg‘aluvchan qilib bog‘lanadi;
- ayriq ramaning ikkala tomoniga tayanch chang‘ilar o‘rnatiladi.

DRENAJ MASHINANING ASOSIY MEXANIZMLARINI ROSTLASH

Ayrim ekskavatorlarda transheya qazadigan kurakli ish jihozining zanjirini taranglovchi moslama ish jihizi ramasining yuqorisida joylashgan bo'ladi.

Transheya chuqurligini o'zgartirish, ish jihizi va bunkerning gidrotsilindrлari orqali amalga oshiriladi.

Qazilgan gruntni uzoq yaqinga tashlash tasmali yuklagichni surish yordamida amalga oshiriladi.

Tasmali yuklagichni surish, unga bloklar yordamida o'rnatilagan po'lat arqonni harakatga keltirish orqali amalga oshiriladi.

Harakat, qo'l kuchi yordamida chervyakli chig'irni aylantirish orqali beriladi.

Drenaj bunkerdan chiqadigan fil'terning ko'ndalang kesim yuzasini o'zgartirish, bunker tuynigi (u bunker orqa qismining pastida joylashgan bo'ladi) kesimini o'zgartiruvchi qopqoqni surish orqali amalga oshiriladi.

М

00:04:45:20

amkoqop

www.amkodor.by

SINOV (NAZORAT) SAVOLLARI VA TOPSHIRIQLAR

1. Transheyali drenaj qurish qandoy hollarda taqilganadi?
2. Drenaj mashinasini ishlatish uchun qanday ishlar amalga oshiriladi.
3. Drenaj mashinasini samarali ishlatish yo'llarini aytib bering.
4. Drenaj mashinasining asossiy mexanizmlarini sanab bering.
5. Drenaj mashinasining asosiy rostlanadigan mexanizmlarini aytib bering va ularni rostlash yo'llarini tushuntirib bering.
6. Mashinani zo'riqtirmasdan ishlatish nimaga olib keladi va uni zo'riqtirmaslik uchun nima ishlar qilish kerak.

Foydanalilgan adabiyotlar.

1. Vafoyev S.T., Musurmanov R.K., Qurilish va melioratsiya mashinalarini ishlatish (qo'uv qo'llanma). Toahkent. 2015 y. 400 b. «Tafakkur bo'stoni»

Adabiyotlar ro'yxati

- 1.O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 9 oktyabrdagi "Suv resurslarini boshqarish tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida" PQ-4486-son qarori. www.lex.uz.
- 2.O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 10 iyuldaggi "O'zbekiston Respublikasi suv xo'jaligini rivojlantirishning 2020 – 2030 yillarga mo'ljallangan kontsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida" PF-6024-son Farmoni. www.lex.uz.
- 3.Vafoev S.T., Musurmanov R.K. Qurilish va melioratsiya mashinalarini ishlatish. (O'quv qo'llanma). Toshkent-"Tafakkur bo'stoni" 2015 y, 400 b.
- 4.В.М.Саньков ва бошқалар. Практикум по эксплуатации и ремонту мелиоративных и строительных машин. М.:Колос, 1981 – 208 б.
- 5.Пискентбоев Қ.И. Техник сервис ва таъмирлаш корхоналарини лойиҳалаштириш.–Т.: Ўқитувчи, 2000 й.
6. Atajanov A.U. «Meliorativ qurilish mashinalarini ishlatish» (o'quv qo'llanma). Toshkent "DAVR" nashriyoti. O`quv adabiyotining nashr ruxsatnomasi. 2011yil 17 sentyabr 392 sonli buyruq. 2012 yil/ 164 bet.

«TOSHKENT IRRIGATSIYA VA QISHLOQ
XO'JALIGINI MEXANIZATSİYALASH
MUHANDISLARI INSTITUTI»
MILLIY TADQIQOT UNIVERSITETI

E'TIBORINGIZ UCHUN RAHMAT!

**ATAJANOV
ADILJAN
USENOVICH**

GIM kafedrası
dotsenti v.b.

📞 + 998 71 237 19 27

✉️ adiljanatajanov@mail.ru

[@adiljanatajanov](https://t.me/adiljanatajanov)